

Hudební nauka pro 3.ročník ZUŠ

1.kapitola

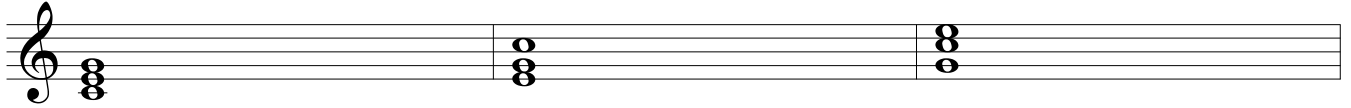
Obraty kvintakordu

Tónický kvintakord má 2 obraty:

1. obrat: tónický sextakord (T6)
2. obrat tónický kvartsextakord (T64)

Jak vytvoříme obraty T5? V následujícím příkladu je T5 ze stupnice C dur.

- 1.obrat vytvoříme tak, že první tón z T5 (c1) dáme o oktávu výš (c2) a zbylé dva tóny pouze opišeme
- 2.obrat vytvoříme tak, že první tón z T6 (e2) dáme o okávu výš (e2) a zbylé tóny pouze opišeme:

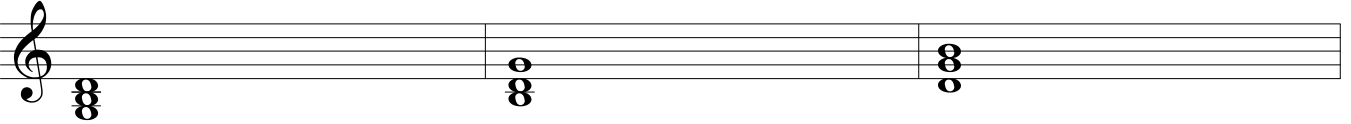
T5

T6

T64

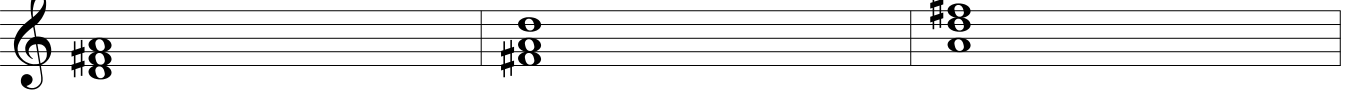
Prohlédněte si kvintakordy a jejich obraty ze všech stupnic durových:

G dur

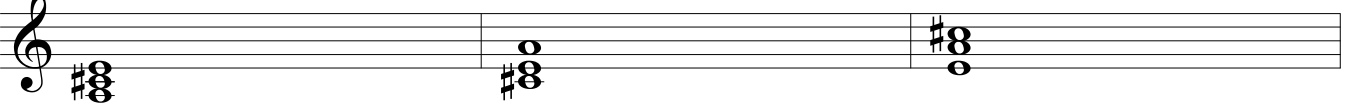

Všimněte si, že pokud máme u nějakého tónu křížek nebo béčko, nesmíme zapomenou notu opsat i s ním!

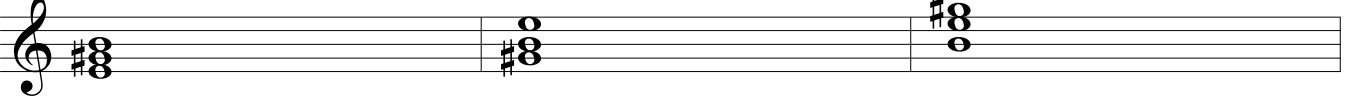
D dur

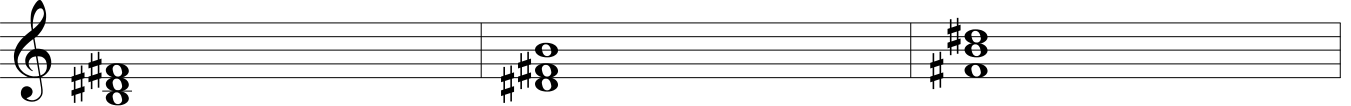
A dur

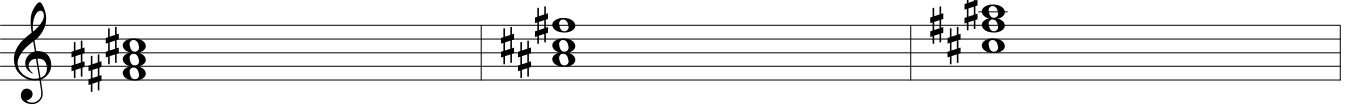
E dur

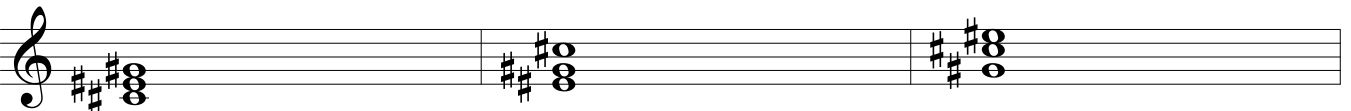
H dur

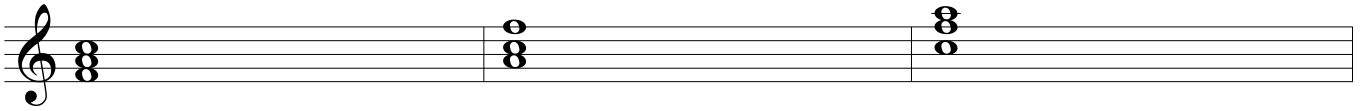
Fis dur

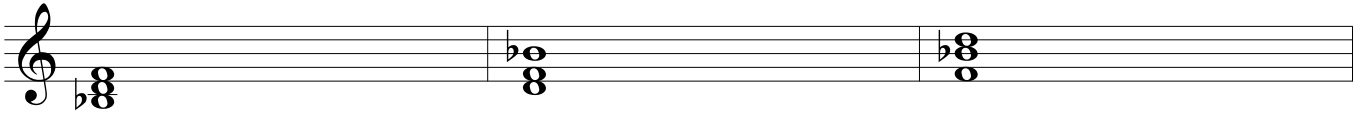
Cis dur

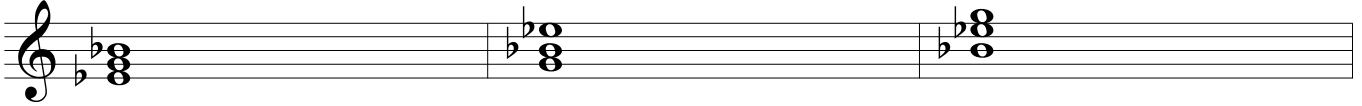
F dur

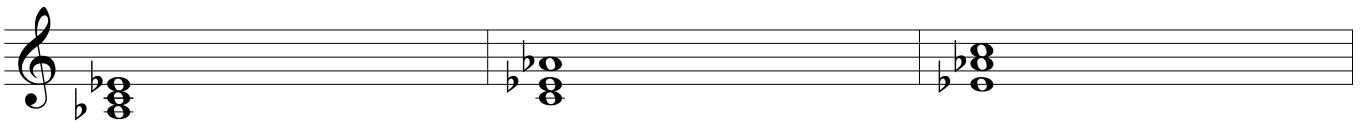
B dur

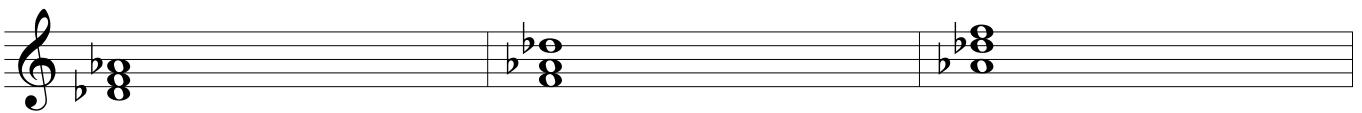
Es dur

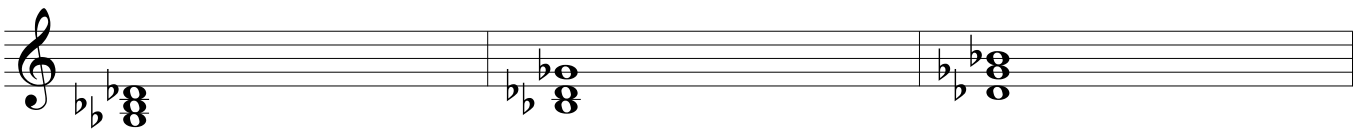
As dur

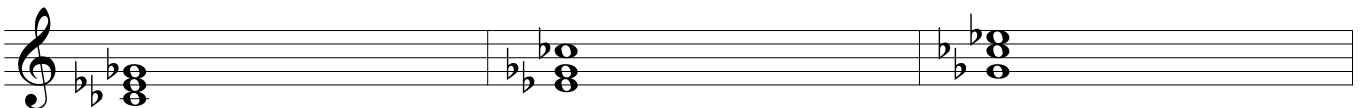
Des dur

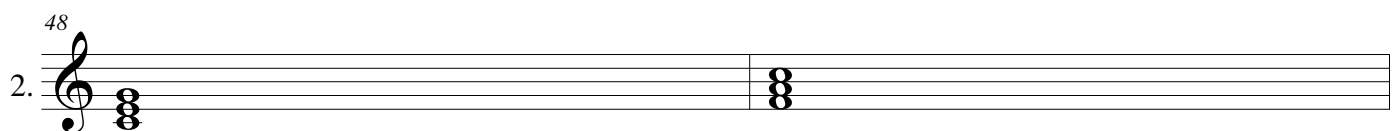
Ges dur

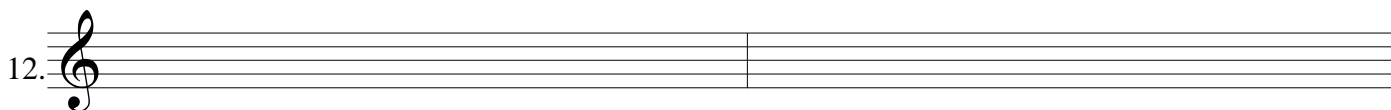

Ces dur

Od každého tónického kvintakordu vytvoř jeho obraty a zapiš, ze které stupnice pochází:

Mollové stupnice

Mollové stupnice jsou 3:

aiolská

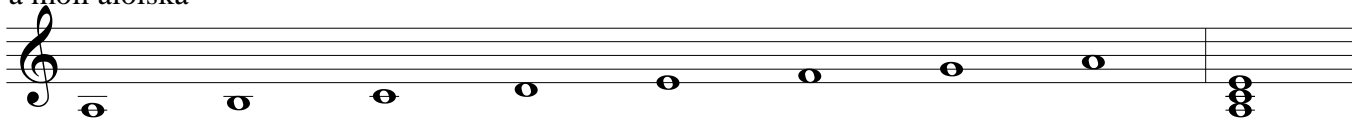
harmonická

melodická

Aiolská stupnice je základní stupnicí. Tato stupnice je vlastně paralelní (tzn. má stejné předznamenání) durová stupnice, pouze začínající od jiného tónu (viz paralelní stupnice).

Paralelní stupnicí k C dur je stupnice a moll. A moll aiolská je tedy C dur zapsaná a hraná od tónu a.

a moll aiolská

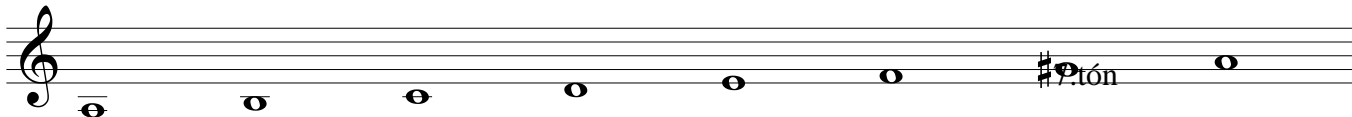

Harmonické a melodické stupnice vychází ze stupnice aiolské.

Harmonickou vytvoříme tak, že u stupnice aiolské zvýšíme 7. tón o půl tónu.

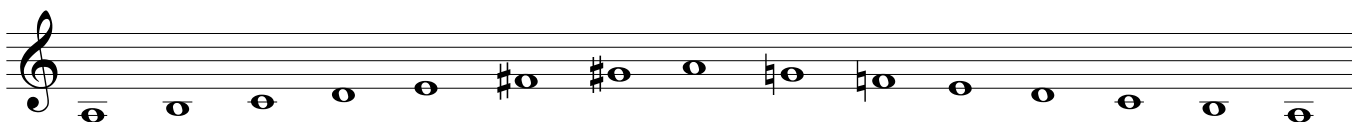
U stupnice a moll se z tónu g stal tón gis:

a moll harmonická

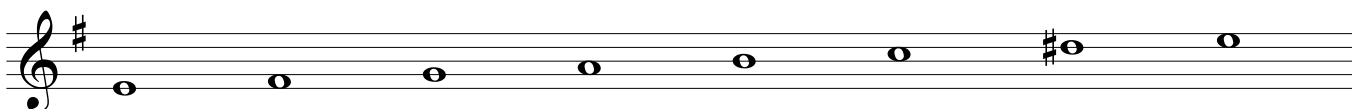
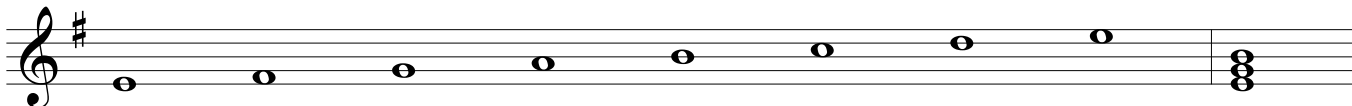
Melodickou stupnicí vytvoříme tak, že u stupnice aiolské zvýšíme o půl tónu směrem nahoru 6. a 7. tón, směrem dolů se zvýšení ruší a stane se z ní opět stupnice aiolská. U stupnice a moll se zvýšil tón f a g na fis a gis, směrem dolů jsme zvýšení zrušili pomocí odrážek:

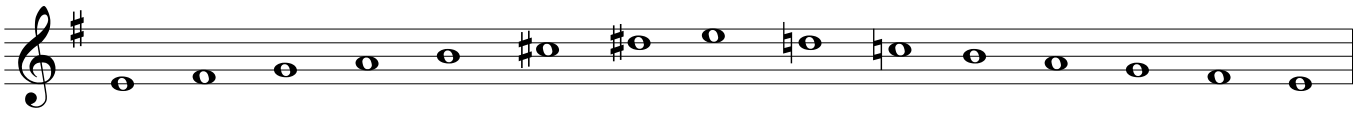
a moll melodická

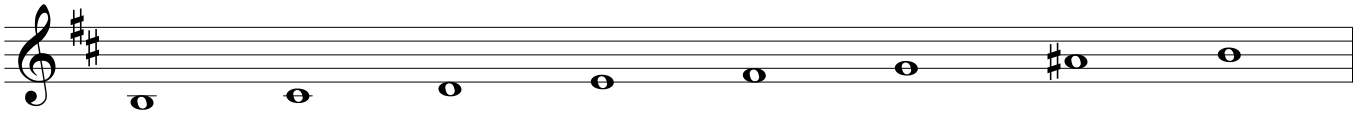
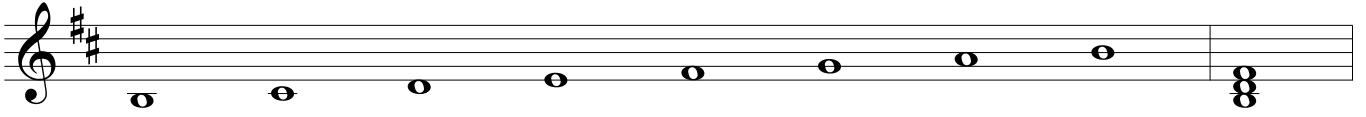
My se zatím naučíme mollové stupnice do 4 křížků a 4 béček:

e moll

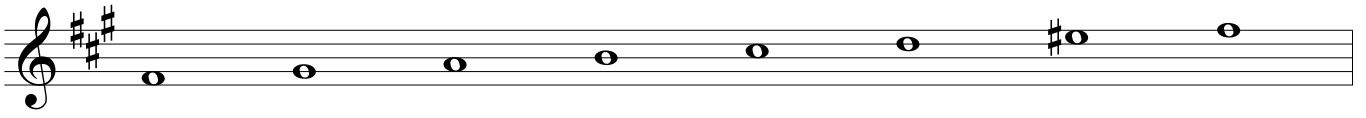
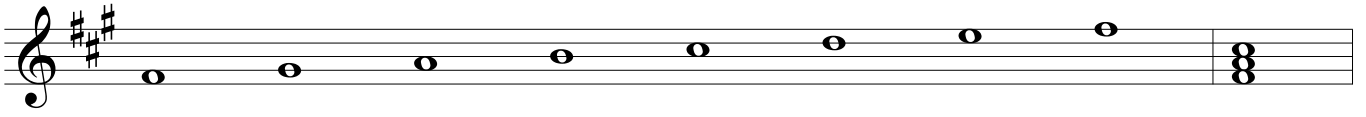

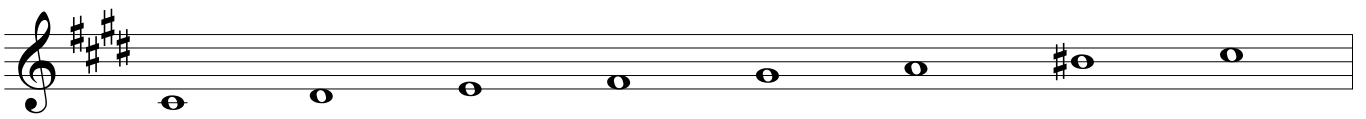
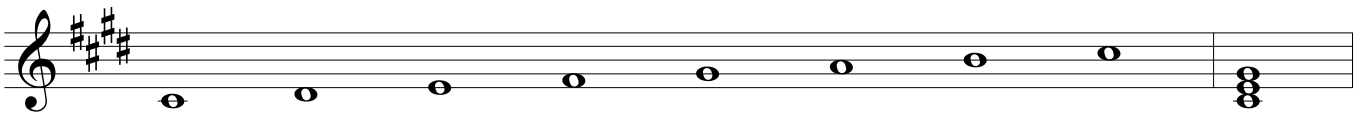
h moll

fis moll

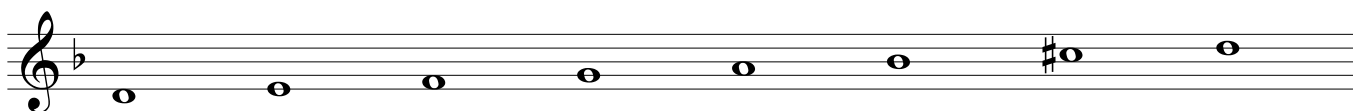
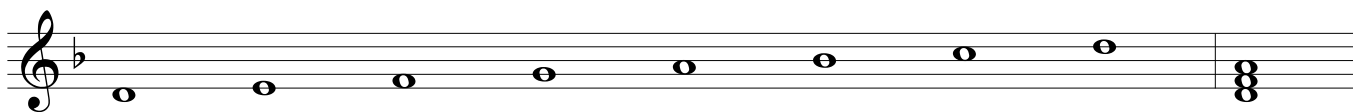

cis moll

d moll

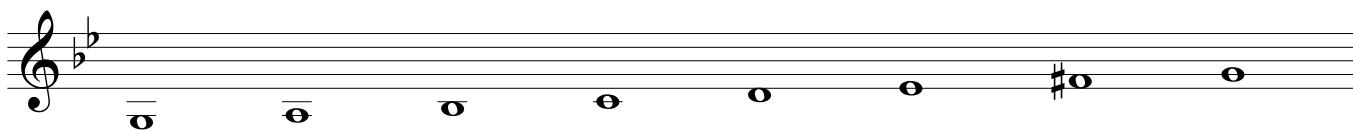
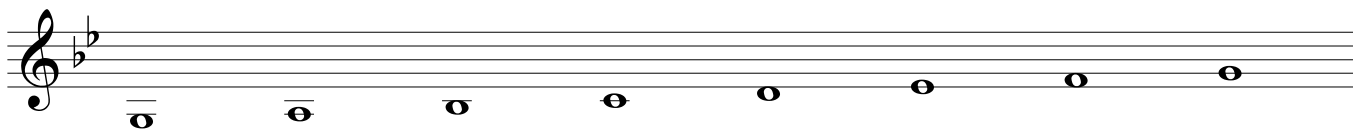
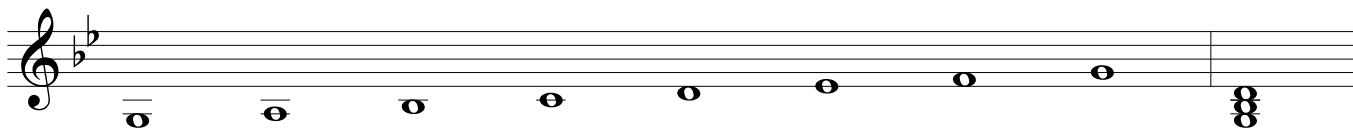

Všimni si d moll melodické. 6.tón v aiolské stupnici je b1. Protože tento tón je už snižený, zvýšíme ho pomocí odrazky, nikoli pomocí křížku. Směrem dolů musíme béčko opět vrátit. 7.tón opět zvyšujeme pomocí křížku:

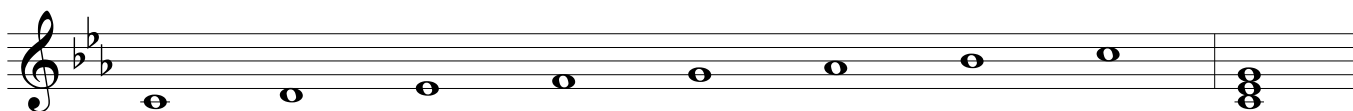

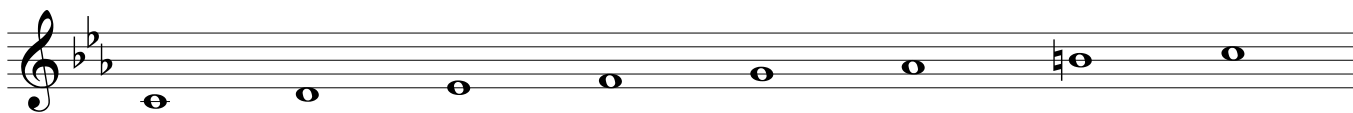
6.tón 7.tón

g moll

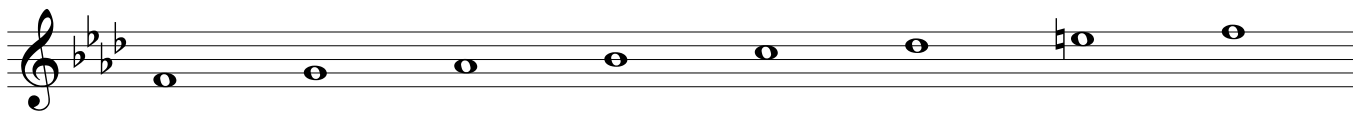
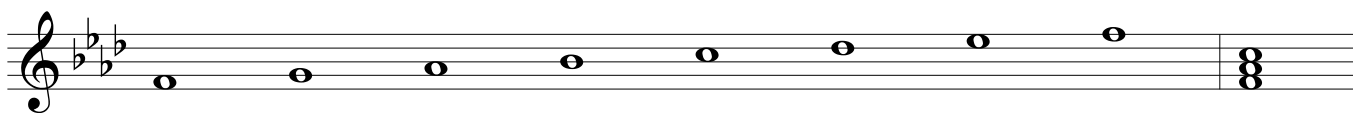

c moll

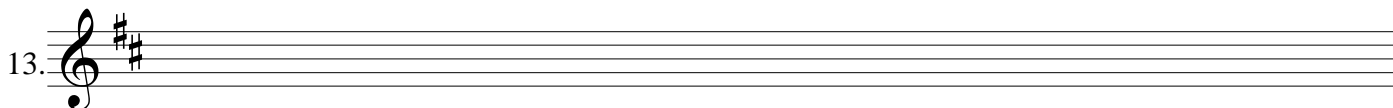

f moll

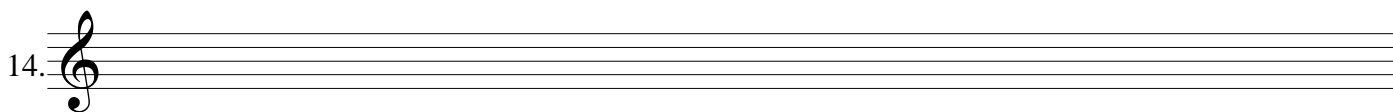

Doplň mollovou stupnici podle předznamenání. Vytvoř T5:

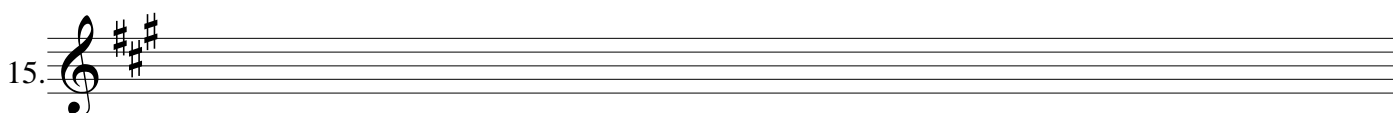
harmonická

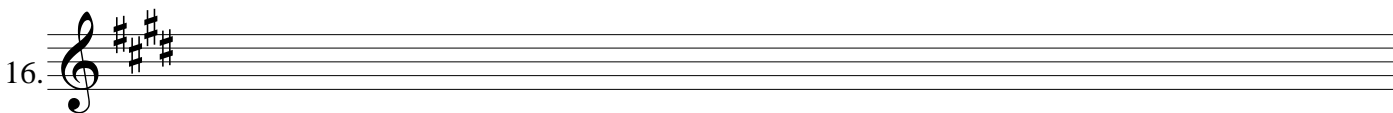
aiolská

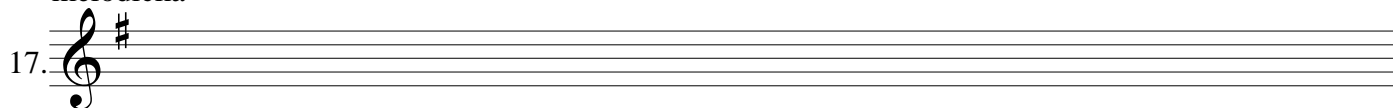
melodická

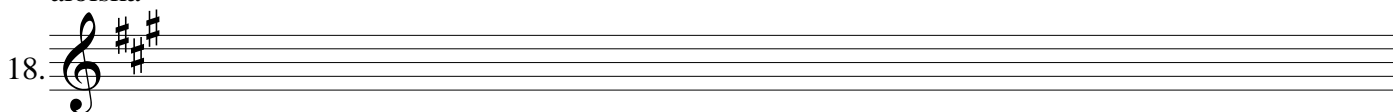
aiolská

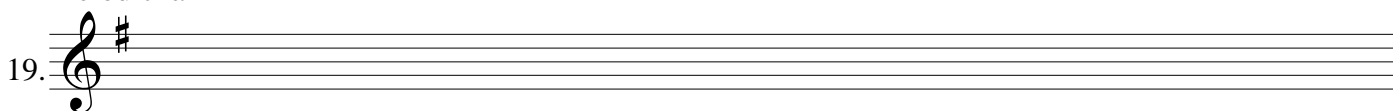
melodická

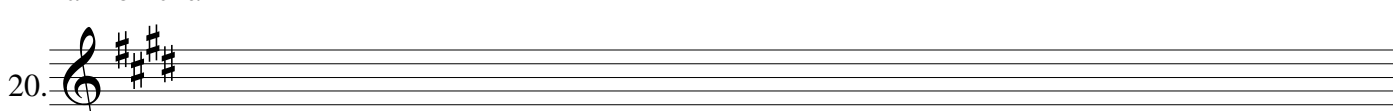
aiolská

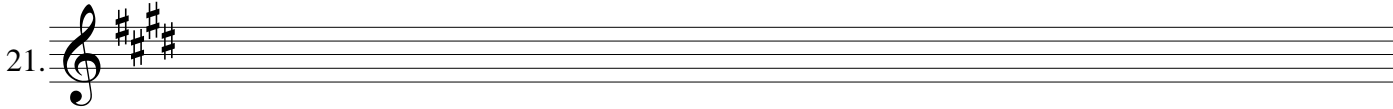
melodická

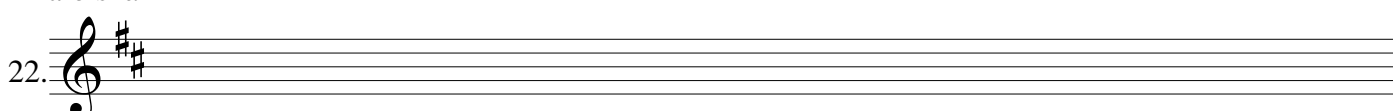
harmonická

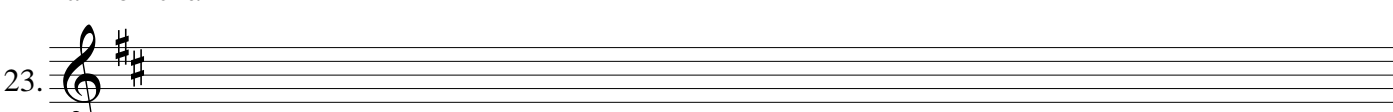
melodická

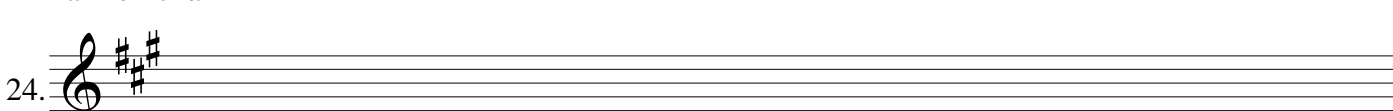
aiolská

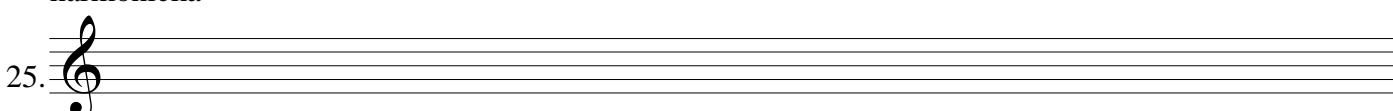
harmonická

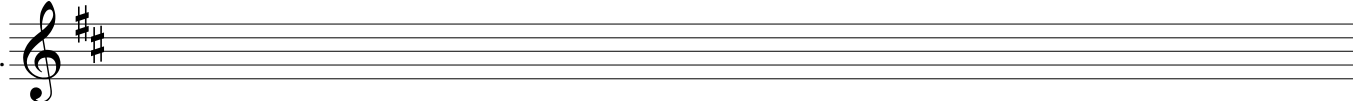
harmonická

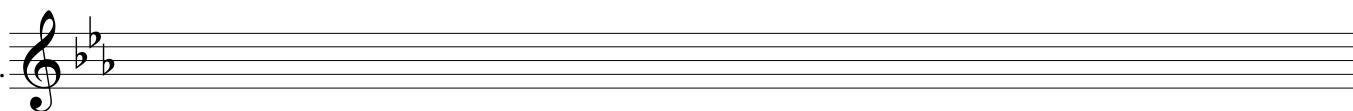
harmonická

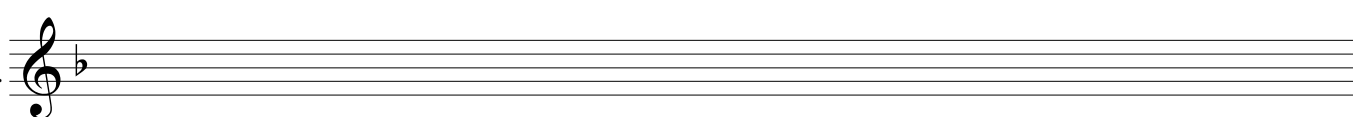
aiolská

26.

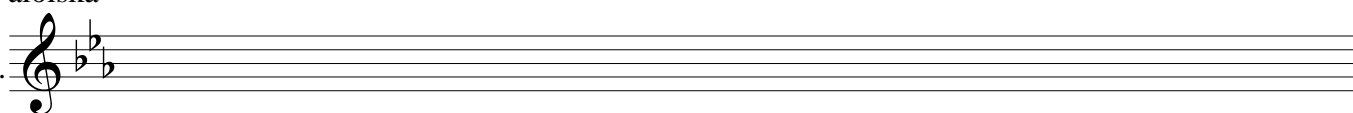
melodická

27.

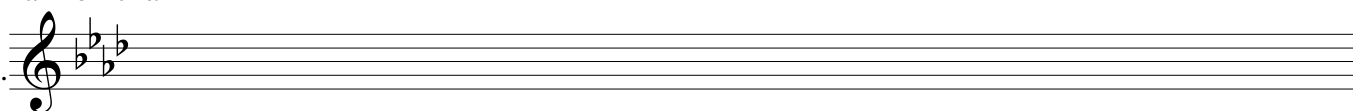
melodická

28.

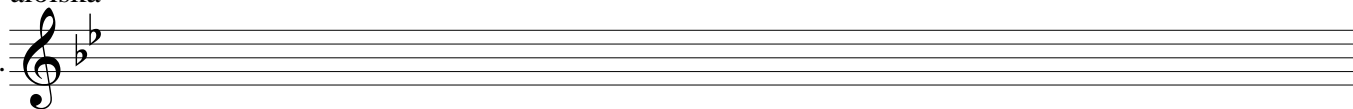
aiolská

29.

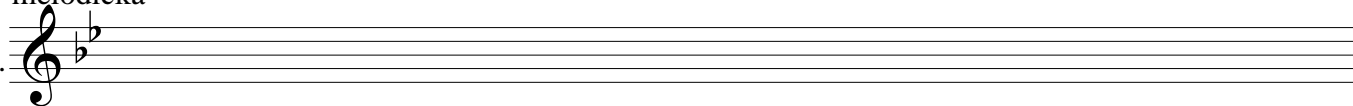
harmonická

30.

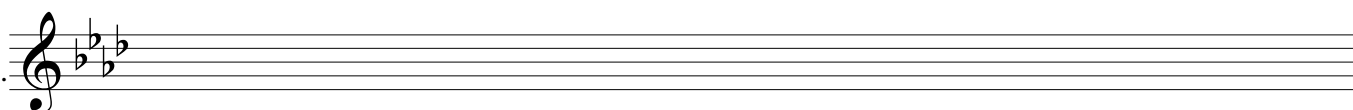
aiolská

31.

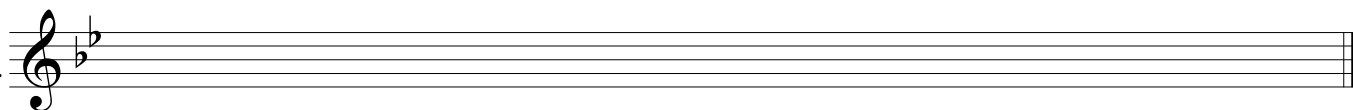
melodická

32.

melodická

33.

harmonická

34.

Stupnice stejnojmenné a paralelní

Stupnice stejnojmenné

Jsou stupnice, které se jmenují stejně, ale mají jiné předznamenání, jinak se hrají a jinak zní.

V následující tabulce si prohlédněte přehled stejnojmenných stupnic, které známe:

C dur	0	c moll	3 béčka
G dur	1 křížek	g moll	2 béčka
D dur	2 křížky	d moll	1 béčko
A dur	3 křížky	a moll	0
E dur	4 křížky	e moll	1 béčko
H dur	5 křížků	h moll	2 křížky
Fis dur	6 křížků	fis moll	3 křížky
Cis dur	7 křížků	cis moll	4 křížky
F dur	1 béčko	f moll	4 béčka
atd...			

Stupnice paralelní

Se jinak jmenují, jinak se píší, ale mají stejné předznamenání.

V tabulce si prohlédněte přehled stupnic paralelních, které známe:

C dur	0	a moll	0
G dur	1 křížek	e moll	1 křížek
D dur	2 křížky	h moll	2 křížky
A dur	3 křížky	fis moll	3 křížky
E dur	4 křížky	cis moll	4 křížky
F dur	1 béčko	d moll	1 béčko
B dur	2 béčka	g moll	2 béčka
Es dur	3 béčka	c moll	3 béčka
As dur	4 béčka	f moll	4 béčka
atd...			

2.kapitola

Intervaly

Interval je vzdálenost dvou tónů.

vzdálenost 1. a 1. tónu se nazývá prima

vzdálenost 1. a 2. tónu se nazývá sekunda

vzdálenost 1. a 3. tónu se nazývá tercie

vzdálenost 1. a 4. tónu se nazývá kvarta

vzdálenost 1. a 5. tónu se nazývá kvinta

vzdálenost 1. a 6. tónu se nazývá sexta

vzdálenost 1. a 7. tónu se nazývá septima

vzdálenost 1. a 8. tónu se nazývá oktáva

Intervaly můžeme rozdělit do dvou skupin:

čisté: prima, kvarta, kvinta, otáva

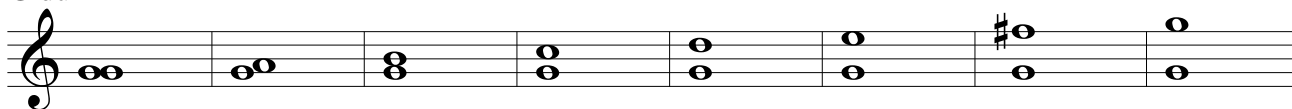
velké: sekunda, tercie, sexta, septima

Prohlédni si intervaly vytvořené ve všech stupnicích durových:

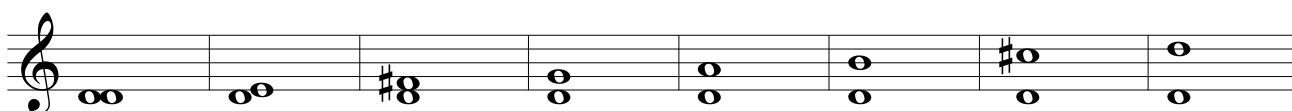
C dur

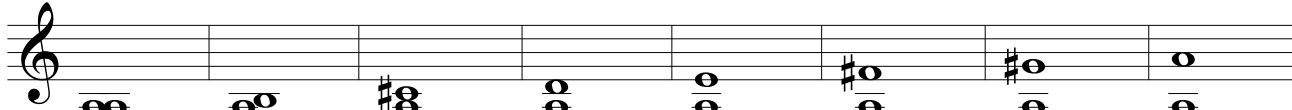
G dur

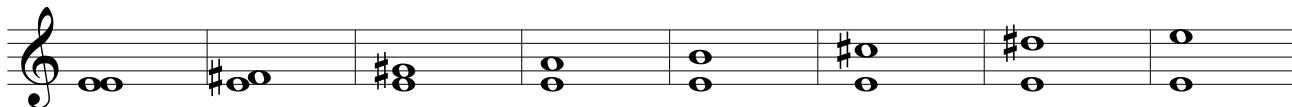
D dur

A dur

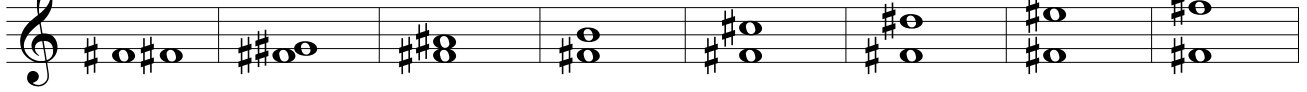
E dur

H dur

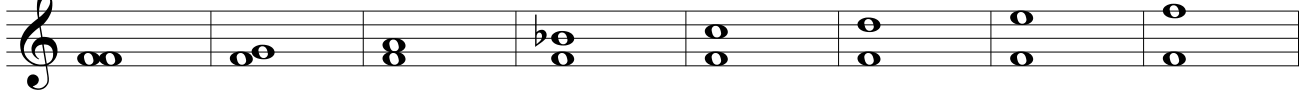
Fis dur

Cis dur

F dur

B dur

Es dur

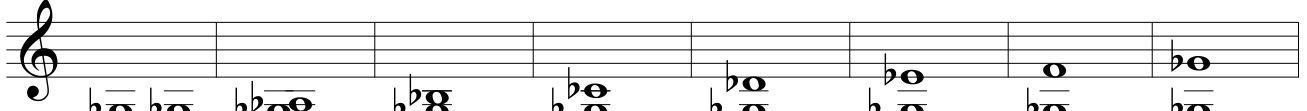
As dur

Des dur

Ges dur

Ces dur

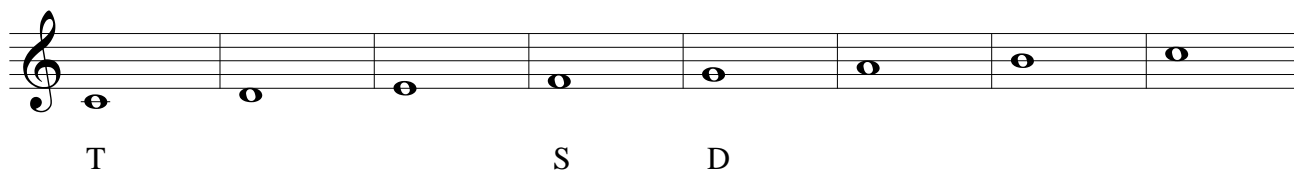
Tónika, subdominanta, dominanta

Tónika je první stupeň stupnice (tedy první tón), značí se T

Subdominanta je čtvrtý stupeň stupnice (čtvrtý tón), značí se S

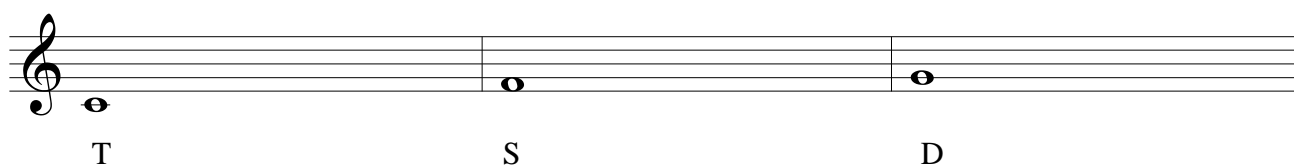
Dominanta je pátý stupeň stupnice (pátý tón), značí se D

Takto se označuje T, S, D ve stupnici:

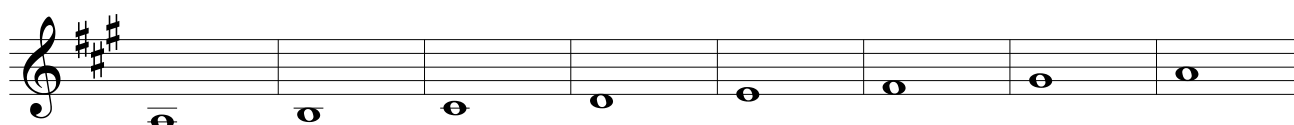
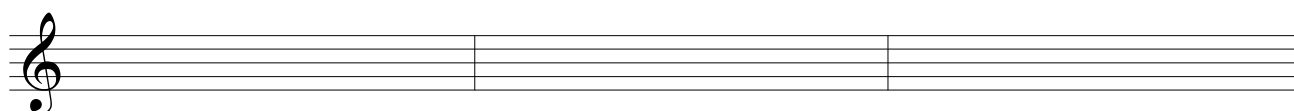

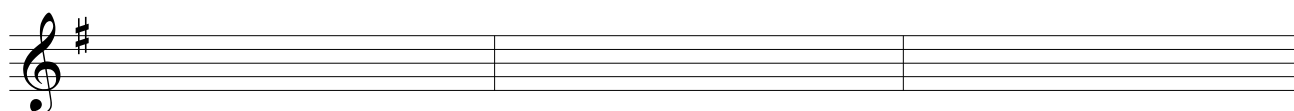
T S D

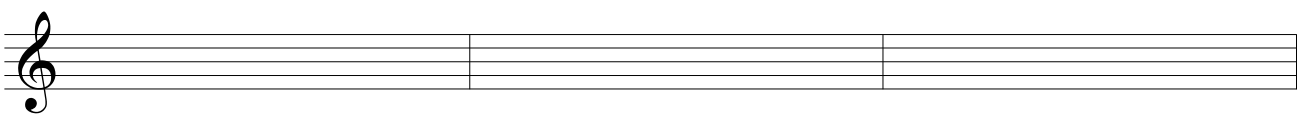
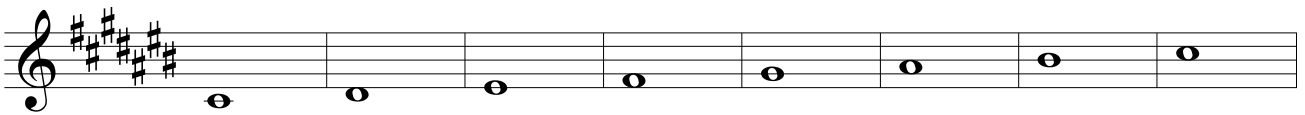
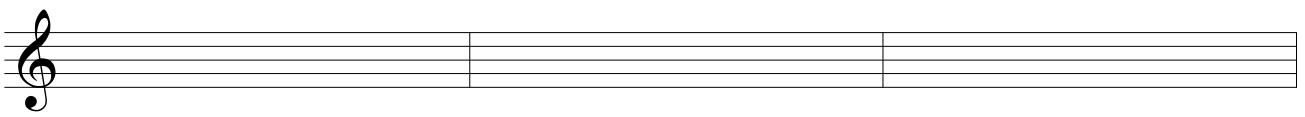
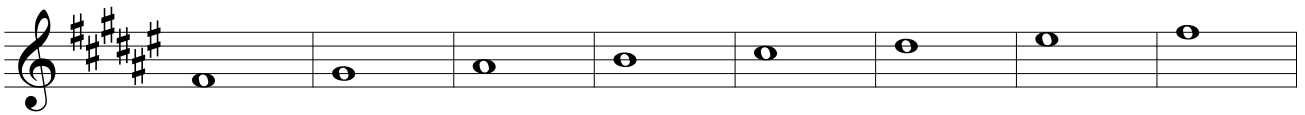
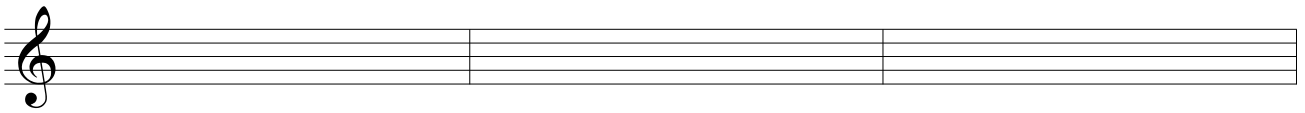
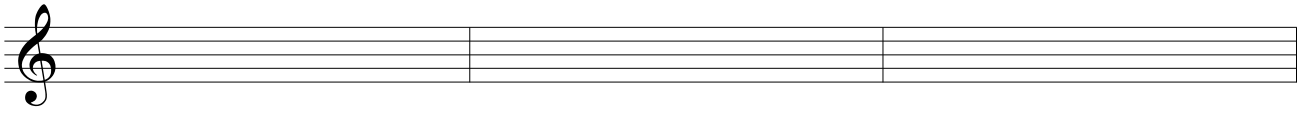
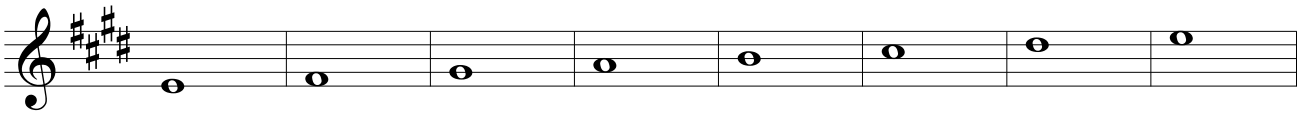
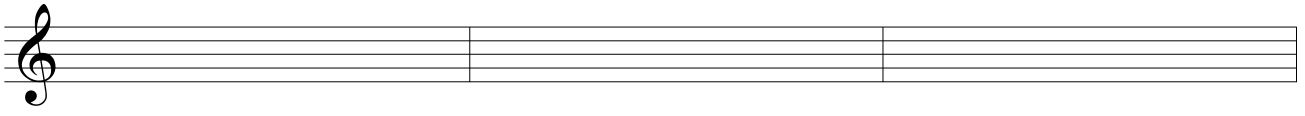
Takto vypadá tónika, subdominanta a dominanta vypsaná ze stupnice C dur:

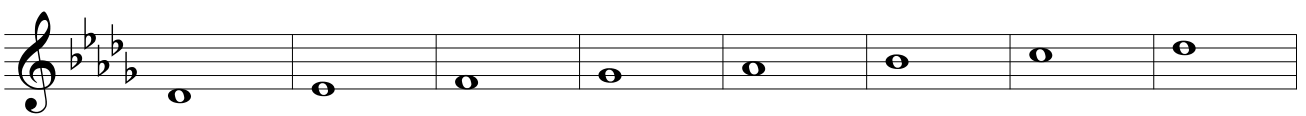
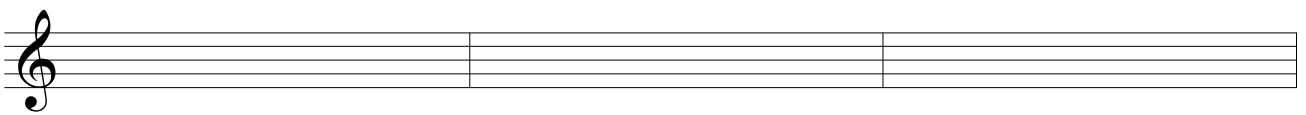
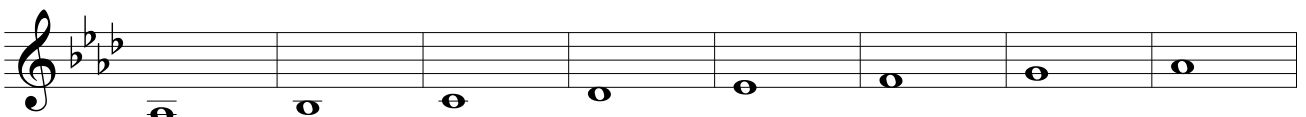
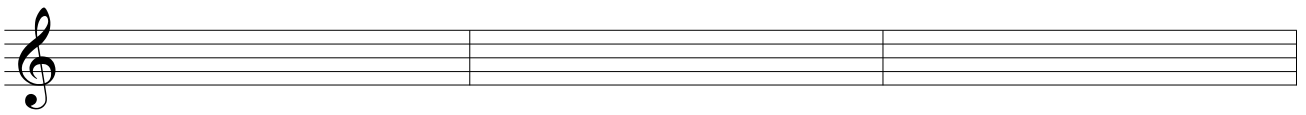
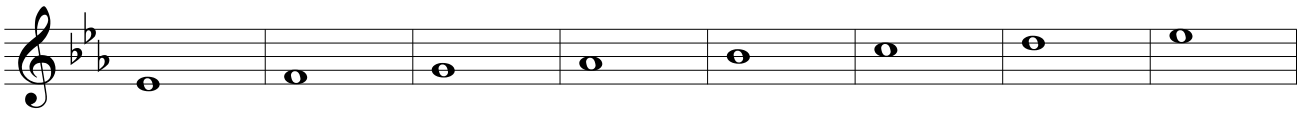
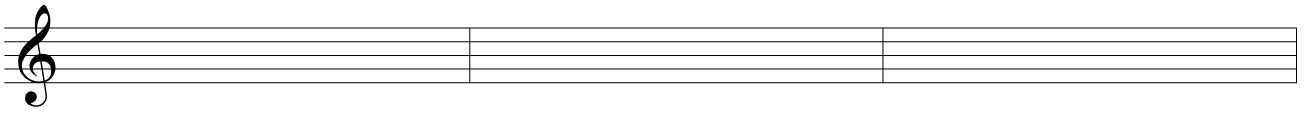
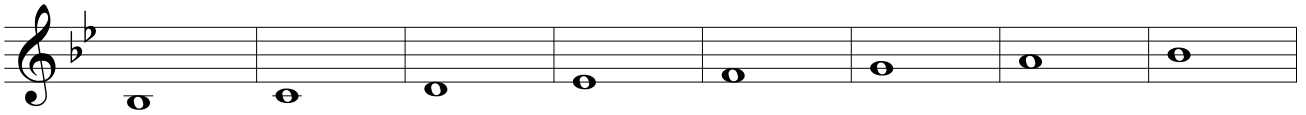
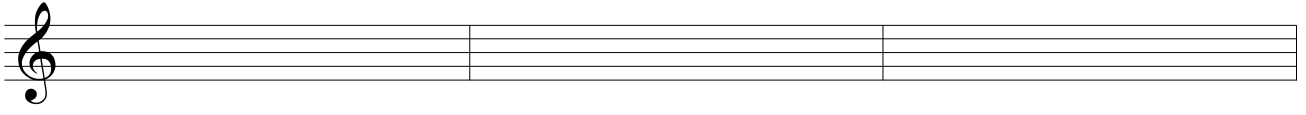

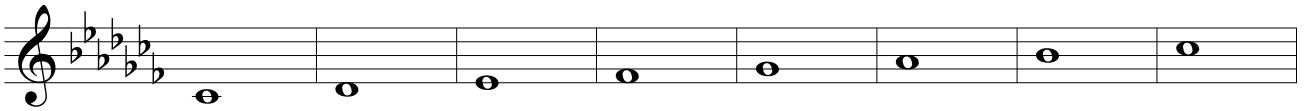
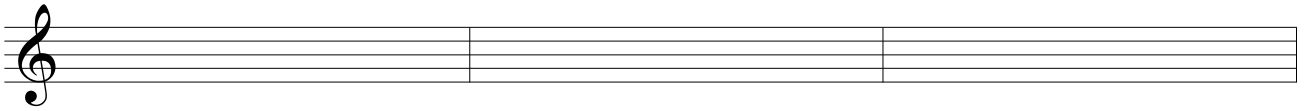
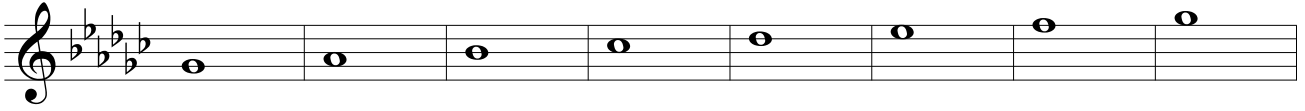
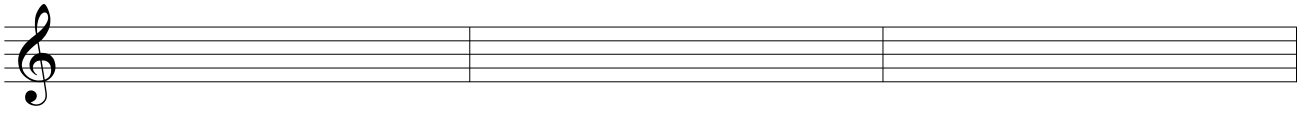
T S D

Označ ve stupnici T, S, D a tóny vypiš na druhý řádek podle příkladu ze stupnice C dur:

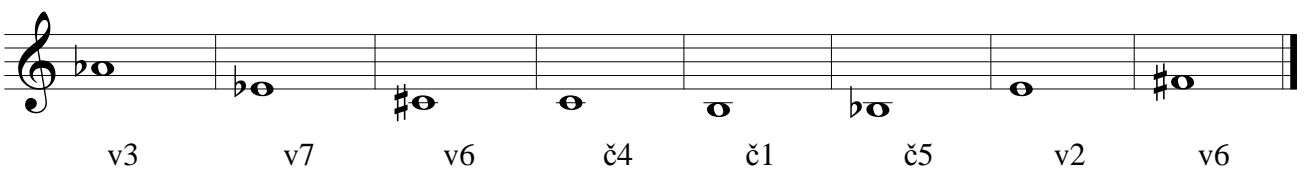
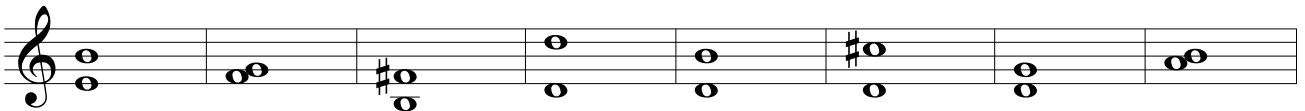
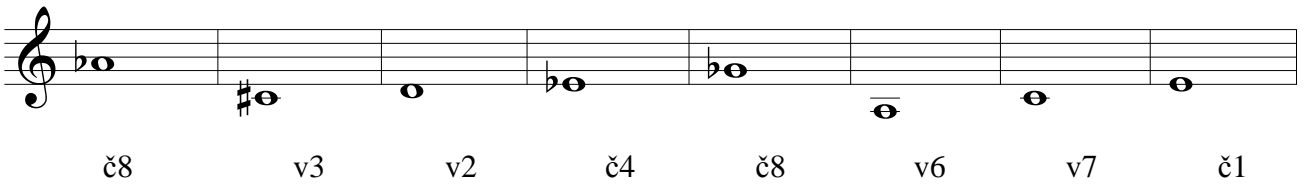
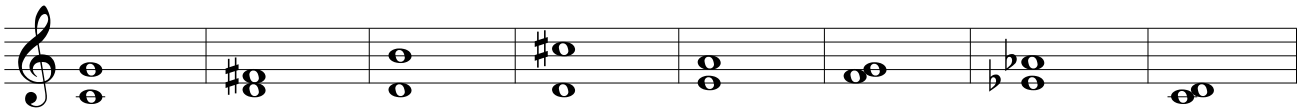
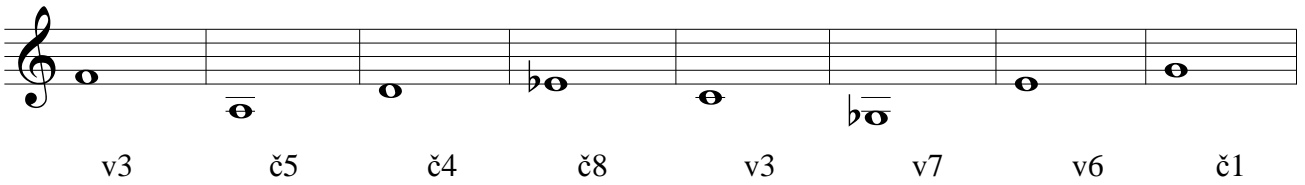

Procvič si intervaly:

3. kapitola

Kvíz:

1. Jaký křížek je čtvrtý v pořadí?

- a) fis
- b) dis
- c) ais
- d) eis

2. Křížek:

- a) Zvyšuje notu o půl tónu a přidá notě koncovku -es
- b) Snižuje tón o půl tónu a přidá notě koncovku -is
- c) Snižuje tón o půl tónu a přidá notě koncovku -es

3. Tónika je:

- a) Jiný název pro tónický kvintakord
- b) 1. tón stupnice
- c) 5.tón stupnice

4. Tónický kvintakord ze stupnice Es dur bude:

- a) es g b
- b) es ges b
- c) e g b

5. Tónický kvintakord se tvoří

- a) Z 1., 2. a 3. tónu stupnice
- b) Z 1., 4. a 5. tónu stupnice
- c) Z 1., 3. a 5. tónu stupnice

6. Co je akord?

- a) Souzvuk dvou a více tónů
- b) Souzvuk tří a více tónů
- c) Souzvuk čtyř a více tónů

7. Název tónického kvintakordu:

- a) Se odvozuje od toho jak se tvoří, protože se tvoří na tónice, tedy na 1. stupni stupnice
- b) Se odvozuje od toho, že se skládá z tónů
- c) Se odvozuje od toho, že se tvoří na tónice a mezi 1. a 3. tónem je interval kvinty

8. Správné pořadí intervalů je:

- a) prima, sekunda, tercie, kvinta, kvarta, sexta, septima, oktáva
- b) prima, sekunda, tercie, kvarta, kvinta, sexta, septima, oktáva
- c) prima, sekunda, tercie, kvarta, kvinta, septima, oktáva, sexta

9. Interval je:

- a) vzdálenost mezi dvěma tóny
- b) Vzdálenost dvou a více tónů
- c) Vzdálenost mezi stupnicí a T5

10. Při tvorbě základních intervalů vycházíme:

- a) ze stupnic mollových i durových
- b) ze stupnic mollových
- c) ze stupnic durových

11. Stupnici mollovou harmonickou vytvoříme:

- a) Zvýšením 6. a 7. stupně stupnice aiolské
- b) Zvýšením 6. a 7. stupně stupnice melodické
- c) Zvýšením 7. stupně stupnice aiolské

12. Stupnici mollovou melodickou vytvoříme:

- a) Ze stupnice harmonické zvýšením 6. stupně
- b) Ze stupnice aiolské zvýšením 7. stupně
- c) Ze stupnice harmonické zvýšením 6. a 7. stupně

13. Co je stupnice?

14. Jaké znáš bicí nástroje?

15. Jaké znáš dřevěné dechové nástroje?

16. Vyjmenuj křížky a béčka jak jdou správně za sebou:

17. Kolik stupnic durových znáš? Vyjmenuj je jak jdou správně za sebou

18. Jaké znáš posuvky? Vyjmenuj

19. Na začátku notové osnovy píšeme?

20. Co je takt?

4.kapitola

Akordy T, S, D v různých tóninách

Tóniku, subdominantu a dominantu už známe. Tónika je 1.stupeň stupnice, subdominanta je 4.tón stupnice a dominanta je 5.tón stupnice. V každé stupnici a tónině můžeme určit tyto stupně a vytvořit nad nimi kvintakordy.

Př. Kvintakordy T, S, D v tónině C dur:

The image shows two staves of music for the C major triad. The top staff shows the notes c, f, and g on a treble clef staff. Below the notes are labels: 'c je 1.tón stupnice C dur', 'f je 4.tón', and 'g je 5.tón'. The bottom staff shows three chords: the C major triad (C-E-G), the F major triad (F-A-C), and the G major triad (G-B-D).

Nad každým stupněm vytvoříme kvintakord, všechny kvintakordy vytvořené nad T, S nebo D v durových tóninách jsou také durové.

G dur

The image shows two staves of music for the G major triad. The top staff shows the notes g, b, and d on a treble clef staff. The bottom staff shows three chords: the G major triad (G-B-D), the B major triad (B-D-F#), and the D major triad (D-F#-A).

D dur

The image shows two staves of music for the D major triad. The top staff shows the notes d, f#, and a on a treble clef staff. The bottom staff shows three chords: the D major triad (D-F#-A), the F# major triad (F#-A-C#), and the A major triad (A-C#-E).

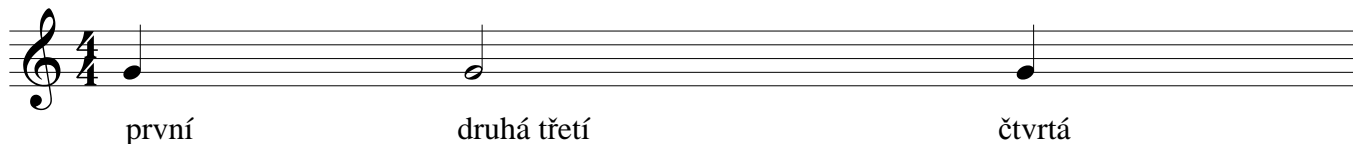
A dur

The image shows two staves of music for the A major triad. The top staff shows the notes a, c#, and e on a treble clef staff. The bottom staff shows three chords: the A major triad (A-C#-E), the C# major triad (C#-E-G#), and the E major triad (E-G#-B).

a tak dále...

Synkopa

V hudbě rozlišujeme přízvučnou (těžkou) a nepřízvučnou (lehkou) dobu. Doba přízvučná je vždy na 1.době v taktu. V synkopě se nám přízvučná doba přestěhovala na jinou dobu, přízvuk se nám tedy přesunul z těžké doby na lehkou:

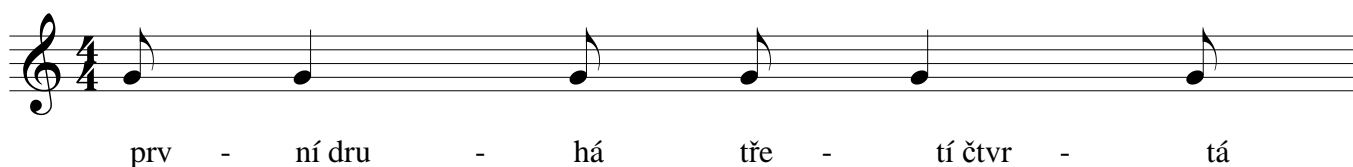
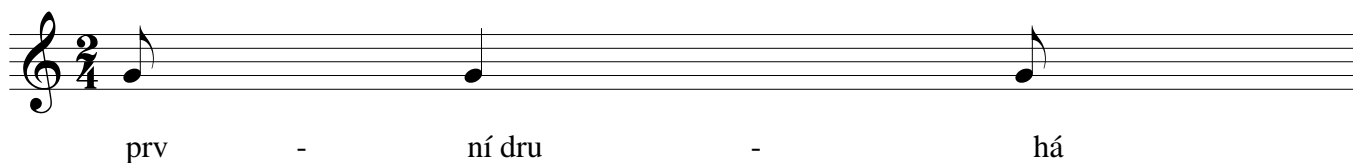

přízvučná doba je v tomto případě druhá doba

Zkus si vytleskat rytmus:

V následujícím příkladě je také synkopa. Tady se nám těžká doba přestěhovala na druhou polovinu první doby:

Vytleskej rytmus:

Synkopa může vypadat i takto:

Šestnáctinová nota

Šestnáctinová nota trvá na čtvrt (1/4) doby. To znamená, že do jedné osminové se vejdu 2 šestnáctinové a do jedné čtvrté se vejdu 4 šestnáctinové noty.

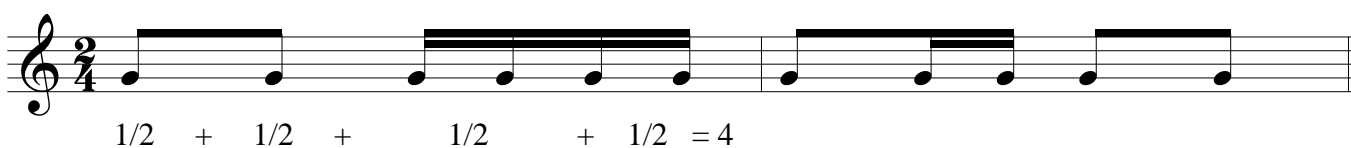
A jak počítáme takty s notou šestnáctinovou?

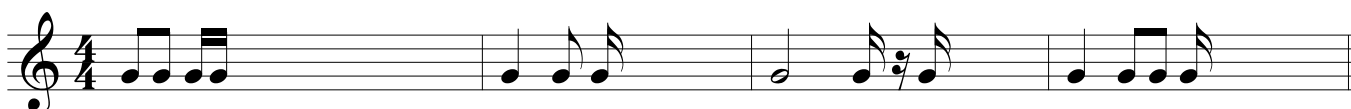
Vytleskej:

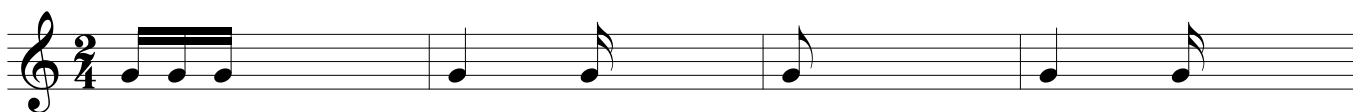
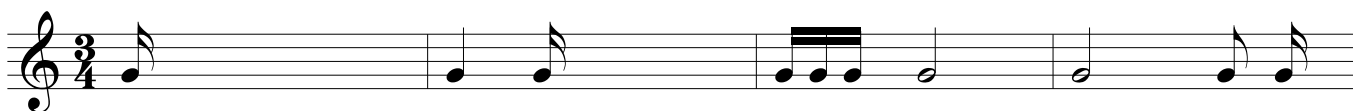

Všimni si, jak se počítají takty s šestnáctinkami:

Zkus si doplnit takty. Počítej:

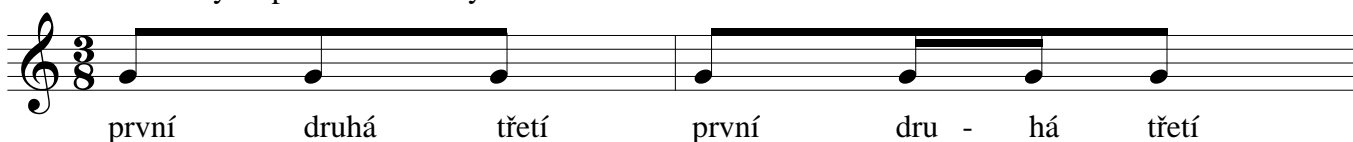

Už jsme si říkali, že takty osminové se počítají trošku jinak. Každá nota je tam 2x delší.

Připomeneme si: půlová - 4 doby, čtvrtová s tečkou - 3 doby, čtvrtová - 2 doby, osminová - 1 doba

a šestnáctinová - 1/2 doby

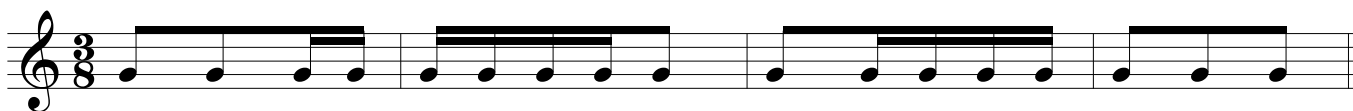
Takt tříosminový se počítá na 3 doby:

Takt šestiosminový se počítá na 6 dob.

Vytleskej:

Doplň takty:

Komorní soubory a orchestry

Komorní hudba je klasická hudba, která je určená pro menší počet nástrojů. Počátky komorní hudby sahají už do renesance, do doby, kdy se na šlechtických dvorech rozšířil zájem o pěstování hudby. Seskupení různého složení tvořili hudebníci, najatí šlechtici pro své potěšení. Tento trend pokračoval až do klasicismu. Díla komorní hudby byla často psána jen pro zábavu a neměla velkou hodnotu. V období klasicismu však vzniklo i mnoho kvalitních skladeb, mezi kterými vynikají hlavně Beethovenovy smyčcové kvartety. V období romantismu si díla komorní hudby našla cestu z panských sídel i do koncertních sálů. Navzdory tomu si komorní díla zachovala nadále nálepku povrchní hudby, takže někteří skladatelé nenapsali žádné dílo tohoto druhu. V současnosti si komorní hudba opět nachází své příznivce a je důležitou součástí hudebního světa.

Komorní soubory

Podle složení nástrojů a počtu hudebníků rozlišujeme několik druhů komorních souborů:

duo: hudební skladba pro dva nástroje

trio: hudební skladba pro tři nástroje

kvarteto: hudební skladba pro čtyři nástroje

kvinteto: hudební skladba pro pět nástrojů

sexteto: hudební skladba pro šest nástrojů

okteto: hudební skladba pro osm nástrojů

noneto: hudební skladba pro devět nástrojů

Komorní soubory lze sestavit z jakýchkoli nástrojů. Například dvě flétny, čtyři trubky nebo tři lesní rohy. Kromě těchto těles existují i ustálená komorní tělesa, jejichž složení neměnné:

Trio

klavírní trio - housle, violoncello a klavír

smyčcové trio - housle, viola a violoncello

klarinetové trio - klarinet, viola nebo violoncello a klavír

hornové trio - lesní roh, housle a klavír

Kvarteto

smyčcové kvarteto - 2 housle, viola a violoncello

klavírní kvarteto - housle, viola, violoncello a klavír

Kvinteto

klavírní kvinteto - klavír, 2 housle, viola a violoncello nebo klavír, hoboj, klarinet, fagot a lesní roh

smyčcové kvinteto - 2 housle, 2 violy a violoncello

dechové kvinteto - flétna, hoboj, lesní roh, klarinet a fagot

Noneto - flétna, hoboj, klarinet, fagot, lesní roh, housle, viola, violoncello, kontrabas

Za komorní soubory považujeme i takové soubory, které mají přímo skladatelem vytvořené seskupení, např. dechový sextet Bohuslava Martinů.

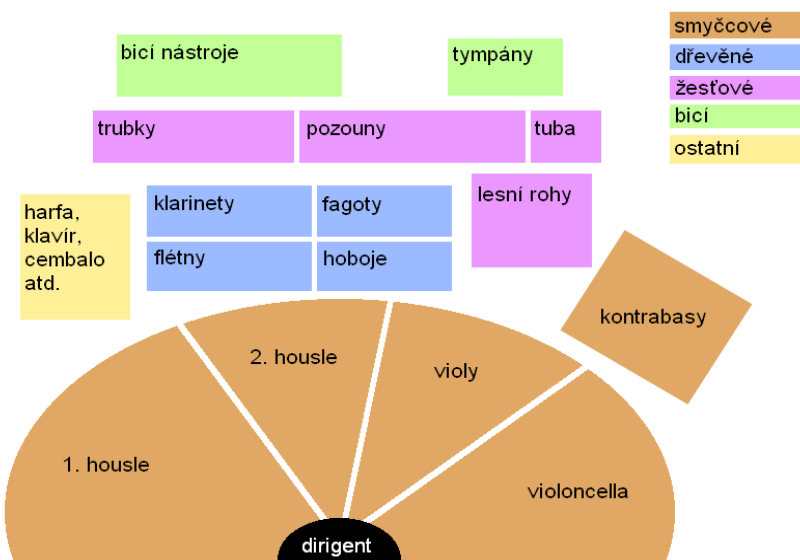
Komorní orchestr

Je hudební těleso, které je určeno k interpretaci komorní hudby, ale nejen jí. Komorní orchestr je schopen zahrát mnoho orchestrálních děl, od symfonického orchestrů se liší počtem hudebníků. Nejznámějšími českými komorními soubory jsou Pražská komorní filharmonie, Pražský komorní orchestr nebo Talichův komorní orchestr.

Orchestr

Je je dnes označení pro hudební instrumentální těleso, v němž jsou alespoň některé nástroje zastoupeny více než jedním hráčem.

Největším orchestrem je tzv. Symfonický orchestr, někdy též označovaný filharmonie. Jednotlivé nástroje jsou v něm zastoupeny vždy větším počtem instrumentalistů. Symfonický orchestr má ustálené obsazení a také rozmístění nástrojů je vždy stejné, pouze se mírně liší.

Dechový orchestr

Dechový orchestr se skládá pouze z dechových nástrojů (a nástrojů bicích). U nás má tento typ orchestru velkou tradici, většinou fungují při základních uměleckých školách. Výjimkou je Hudba hradní stráže a policie ČR a Ústřední hudba armády ČR.

Smyčcový orchestr

Smyčcový orchestr se skládá ze smyčcových (a bicích) nástrojů. Je velmi oblíbený pro svůj zvuk jemný zvuk a u nás také velmi rozšířený.

Dále rozlišujeme orchestry podle typu hudby, které se orchestr věnuje. Například divadelní, jazzový, taneční nebo barokní.

Tempo a tempová značení

Tempo je doporučená rychlost, jakou se má skladba hrát. Označení tempa je většinou v italštině, v současnosti také v angličtině nebo v němčině. Označení tempa najdeme vlevo nahoře nad houslovým klíčem. Pro lepší představu tempa lze použít také metronom. Metronom je opatřen stupnicí, jež udává počet kmitů za minutu (označení MM = Mäzlzluv metronom). U některých skladeb nalezneme buďto notu a číslo, např. čtvrt'ová = 120, anebo je užito nějakého tempového výrazu, např. allegro = vesele, rychle.

Tempa a jejich český ekvivalent:

grave	těžce
largo	široce
lento	zdlouhavě, rozvláčně
adagio	pomalu
andante	zvolna, krokem
moderato	mírně
allegretto	poněkud rychleji
allegro	rychle, vesele
vivace, vivo	živě
presto	velmi rychle
prestissimo	co nejrychleji

Označení přednesu

Označení přednesu nám říká, jakým stylem, výrazem a náladou máme skladbu hrát.

calmo	klidně
cantabile	zpěvně
comodo	pohodlně
Con moto	s pohybem
dolce	sladce
esspresivo	výrazně
grazioso	působivě
maestoso	majestátně
scherzando	žertovně

Často se označení přednesu pojí s tempem, například allegro scherzando.

5.kapitola

Sluchová analýza intervalů

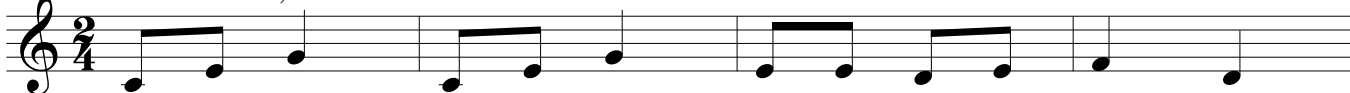
Intervaly je možné také poznat podle sluchu. Pro lepší rozpoznání intervalů můžeme použít tzv. opěrné písně:

Velká sekunda - Běžela ovečka

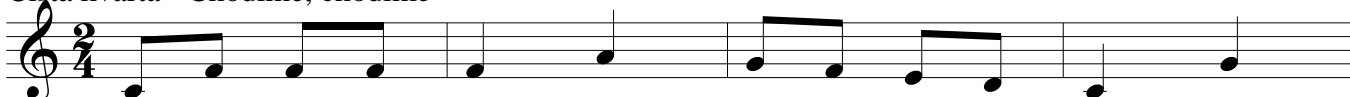
Velkou sekundu představují noty c1 a d1

Velká tercie - Ovčáci, čtveráci

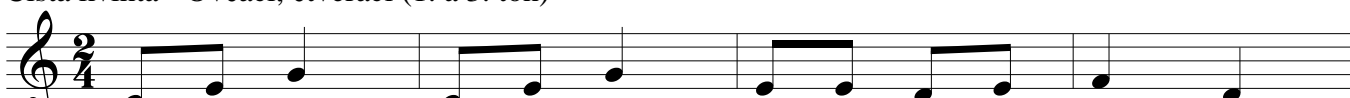
Velkou tercií představují noty c1 a e1

Čistá kvarta - Chodíme, chodíme

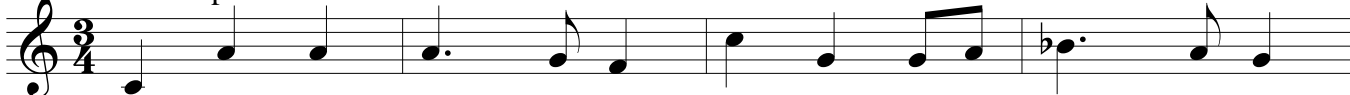
Čistou kvartu představuje c1 a f1

Čistá kvinta - Ovčáci, čtveráci (1. a 3. tón)

Čistou kvintu představují tóny c1 a g1

Velká sexta - U panského dvora

Velkou sextu představují tóny c1 a a1

Velká septima nemá opěrnou píseň. Poznáme ji podle nepříjemného zvuku.

Čistá oktáva - Sil jsem proso

Čistou oktávu představují tóny c1 a c2

Zkus poznat intervaly:

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

5. _____ 6. _____ 7. _____ 8. _____

Transpozice

Transpozice je převedení skladby do jiné tóniny při zachování intervalové posloupnosti.

To znamená, že přetransponovaná skladba je stejná jako původní, pouze se hraje nebo zpívá od jiného tónu.

Sil jsem proso

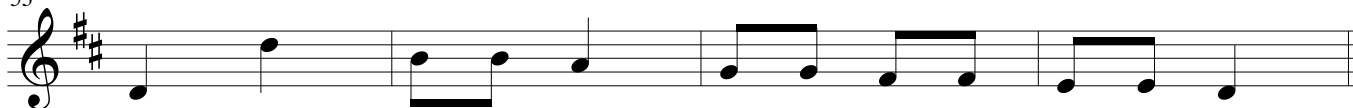
Tato písnička je v tónině C dur. Naším úkolem je přetransponovat ji do tóniny D dur:

The image shows four staves of musical notation for the original melody in C major. The melody is written in a treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The notes are: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The melody is divided into four measures: the first measure contains C4, D4, E4, F4; the second contains G4, A4, B4, C5; the third contains B4, A4, G4, F4; and the fourth contains E4, D4, C4.

Tónina D dur má 2 křížky, tedy i písnička v D dur musí mít 2 křížky v předznamenání. Písnička začíná od tónu c1, přetransponovaná písnička musí začínat od tónu d1. Každý jednotlivý tón musíme tedy přetransponovat o sekundu.

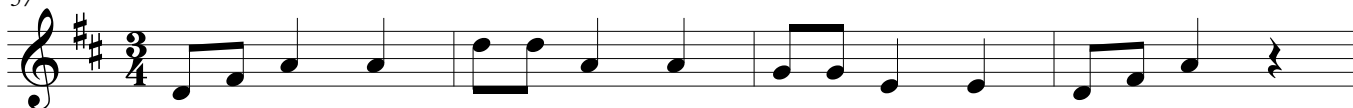
The image shows three staves of musical notation for the transposed melody in D major. The key signature is two sharps (F# and C#). The notes are: D4, E4, F#4, G#4, A4, B4, C#5, D5, C#5, B4, A4, G#4, F#4, E4, D4. The melody is divided into three measures: the first measure contains D4, E4, F#4, G#4; the second contains A4, B4, C#5, D5; and the third contains C#5, B4, A4, G#4, F#4, E4, D4.

53

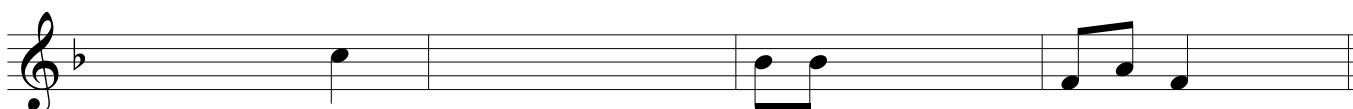
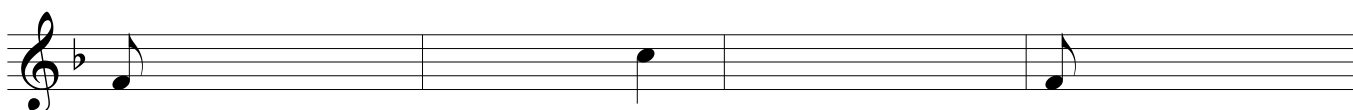

Já do lesa nepojedu

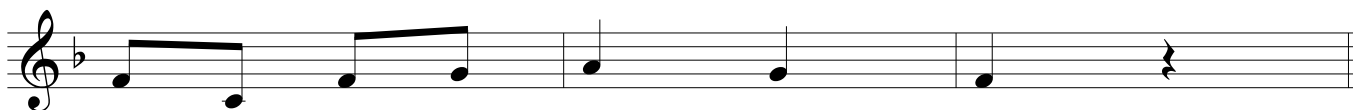
57

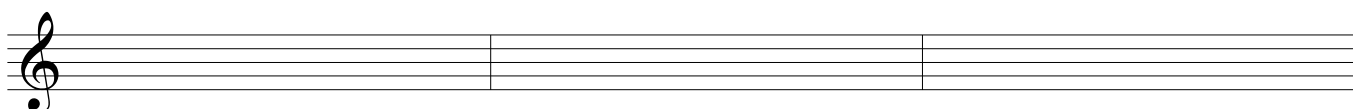
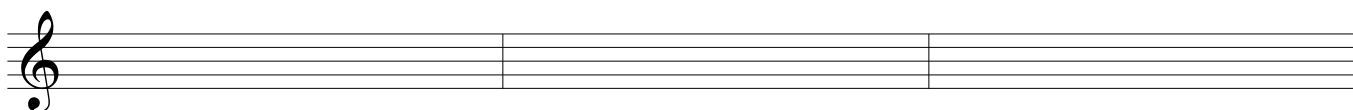
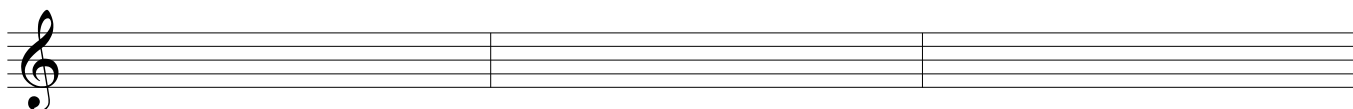
Přetransponuj písničku do tóniny F dur:

Černé oči, jděte spát

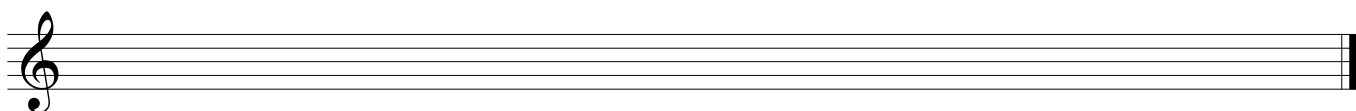
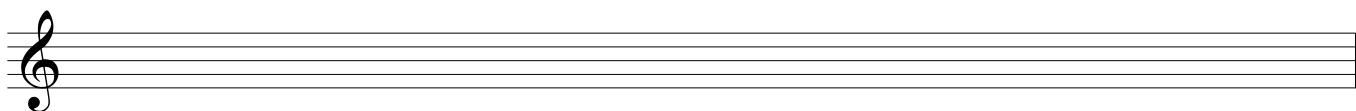
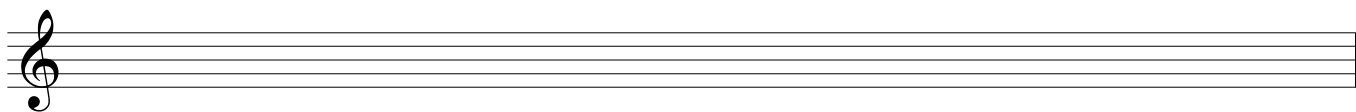
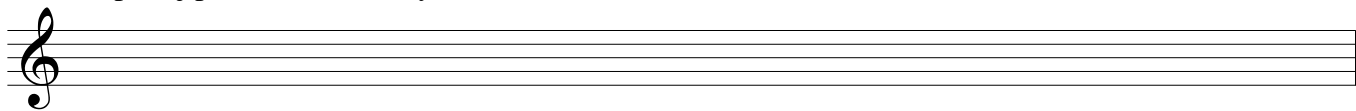

Přetransponuj písničku o čistou kvartu. Určete tóninu:

Přetransponuj písničku do tóniny Es dur:

6.kapitola

Značky a znaménka v notách

◌ koruna - prodlužuje notu o přibližně polovinu její hodnoty

> ^ ˇ důraz, akcent

⌘ segno, "znamení"

⊕ coda, italsky "ocas", závěr, dovětek ke skladbě

Fine konec

D.C. al Fine Da Capo al Fine, od začátku do konce (k Fine)

D.C. al Coda Da Capo al Coda, od začátku a na codu

D.S. al Fine Dal Segno al Fine, od znamení do konce (k Fine)

D.S. al Coda Dal Segno al Coda, od znamení a na codu

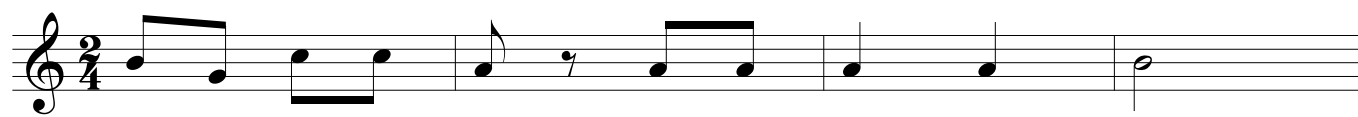
tr tr tr tr trylek, rychlé střídání dvou sousedních not

↯ náryl, jednoduché střídání dvou sousedních not, začínáme od základního tónu

↯ mordent, jednoduché střídání dvou sousedních not, začínáme od vrchního tónu

♩ příraz

ped. pedál (u klavíru) * puštění pedálu

ped.

*

Fine

D.C. al Fine

%

D.S. al Coda

Odvozené intervaly

Základní intervaly už známe. Tyto intervaly se řídí podle stupnic durových. Odvozené intervaly vznikají ze základních intervalů

Rozšířením čistých intervalů vznikají zvětšené intervaly, zúžením čistých intervalů vznikají zmenšené.

Rozšířením velkých intervalů vznikají zvětšené, zúžením vznikají malé.

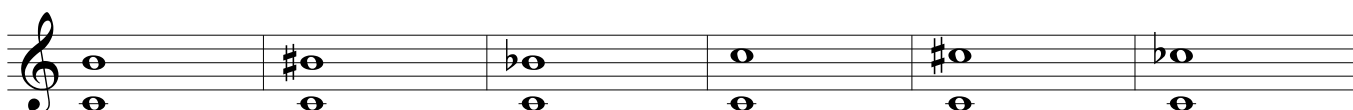
č5 zv5

Mezi tóny c1 a g1 je čistá kvinta. Pokud chceme vytvořit zvětšenou kvintu, musíme interval rozšířit neboli zvětšit. V tomto případě zvětšíme interval pomocí křížku. C1 a gis1 je zvětšená kvinta, protože jsme ji o půl tónu "zvětšili".

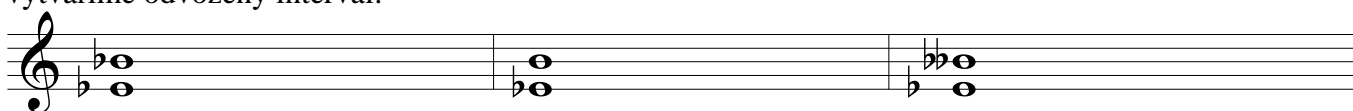
č5 zm5

Nyní chceme ze stejného základního intervalu vytvořit zmenšenou kvintu. Chceme ji tedy zúžit, neboli zmenšit. V tomto případě interval zúžíme pomocí béčka. C1 a ges1 je zmenšená kvina

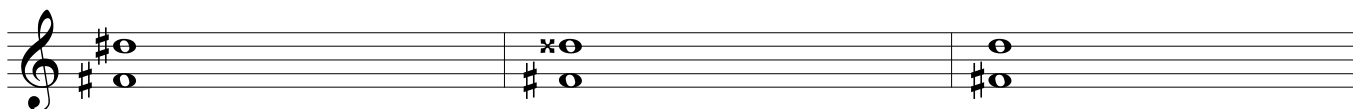
Prohlédni si odvozené intervaly od tónu c1:

Pozor! Při tvoření odvozených intervalů musíme brát v úvahu podobu základního intervalu, ze kterého vytváříme odvozený interval:

Zvětšenou kvintu od tónu es1 vytvoříme tak, že zvýšíme b1 o půl tónu. Protože b je tón již snížený, zvýšíme ho odstraněním béčka. Pozor, nepíšeme odrážku! Pro vytvoření zmenšené kvinty použijeme dvojité béčko, vznikne nám tedy heses. Tón b už je snížený, proto jsem ho museli snížit ještě druhým béčkem.

Obdobně postupuje i v tomto případě. Tón dis už je zvýšený, proto musíme pro zvýšení použít ještě jeden křížek a zapsat dvojitý křížek. Pro vytvoření malé sexty musíme naopak křížek odebrat.

Pojmenuj základní interval a vytvoř od něj jeho zvětšený, zmenšený nebo malý tvar:

